

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

КАФЕДРА ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Кафедра технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності працює як випускова з вересня 2012 р. та як загальноуніверситетська з 2008 р. З 2016 р. завідувачем кафедри технічного перекладу (далі – ТП) призначено доктора філологічних наук, професора Олега Тищенка.

У вересні 2016 р. проведено п'ятий набір за напрямом підготовки 0.35 «Філологія» (спеціалізація «Англійсько-український, німецько-український і французько-український переклад»). У червні 2016 р. акредитовано спеціальність «Переклад», у результаті чого університет має право на підготовку фахівців за напрямом підготовки 0.35 «Філологія» (спеціалізація «Англійсько-український, німецько-український і французько-український переклад») очної форми навчання з ліцензійним обсягом 50 місць. Крім того, у вересні 2016 р. проведено ліцензування магістратури за напрямом підготовки 0.35 «Філологія» з ліцензійним обсягом 30 місць.

Серед завдань, які мають виконувати перекладачі в професійній діяльності, виокремлюють такі: забезпечення усного (синхронного й послідовного) перекладу конференцій, міжнародних нарад і тренувань; виконання письмового перекладу ділової кореспонденції, супровідної документації, термінології; дотримання етичних та риторичних норм міжкультурного спілкування; використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.

Науково-педагогічний склад кафедри

Дисципліни, які викладаються для студентів I–IV курсів та магістрів за спеціальністю «Англійсько-український переклад», проводять викладачі кафедри ТП в такому складі: доктор філологічних наук, професор Олег Тищенко, доктор педагогічних наук, професор Богдан Шуневич, кандидат філологічних наук, доцент Марія Іванченко, кандидат філологічних наук, доцент Ірина Дробіт, кандидат педагогічних наук, доцент Наталія Рак, кандидат філологічних наук, доцент Олександра Пальчевська, кандидат філологічних наук, доцент Марія

Онищук, кандидат філологічних наук, доцент Наталія Романишин, кандидат технічних наук, доцент Ігор Кульчицький, кандидат педагогічних наук, доцент Любов Дідух, кандидат педагогічних наук, доцент Наталія Вовчаста, кандидат економічних наук, викладач Юлія Демянчук, старший викладач Ірина Попко, викладачі Петро Губич, Марія Маланюк, Іванна Демидяк, Станіслав Коваль, Галина Бенькевич, Наталія Омельченко, Тетяна Струк, Галина Дубрівська. Кураторами I–IV курсів є, відповідно, викладачі Марія Онищук, Іванна Демидяк, Марія Маланюк, Галина Бенькевич та Оксана Довбуш.

Упродовж чотирьох років навчання на бакалавраті майбутні перекладачі опановують такі дисципліни: «Практичний курс англійської мови», «Практичний курс другої іноземної мови» (німецька, польська або французька), «Комп'ютерна лексикографія», «Історія зарубіжної літератури», «Вступ до мовознавства», «Латинська мова», «Лінгвокраїнознавство», «Теоретична фонетика основної мови», «Основи наукових досліджень», «Основи усного перекладу», «Вступ до перекладознавства», «Вступ до галузевого перекладу», «Контрастивна граматики основної іноземної та української мов», «Контрастивна лексикологія основної іноземної та української мов», «Контрастивна стилістика основної іноземної та української мов», «Переклад галузевої літератури», «Військовий та науково-технічний переклад», «Історія перекладу», «Історія основної

мови», «Ділова етика перекладача», «Сучасні технології лінгвістичних досліджень». Здобуті знання й навички студенти закріплюють під час проходження навчальних практик наприкінці перших трьох курсів та під час написання курсових робіт на другому, третьому й четвертому роках навчання, а також бакалаврської роботи.

Під час навчання в магістратурі майбутні фахівці у сфері перекладу мають змогу прослухати такі курси: «Методи та організація перекладознавчих та лінгвістичних досліджень», «Вступ до лінгвістичної прагматики», «Загальне мовознавство», «Теорія та практика письмового перекладу (з української мови на англійську мову)», «Теорія та практика письмового перекладу (з англійської мови на українську мову)», «Технологія автоматизованого перекладу», «Редагування перекладу», «Практикум усного перекладу», «Культура усного мовлення перекладача», «Практичний курс перекладу з другої іноземної мови (німецька, польська, французька)», «Поглиблений курс військового перекладу», «Поглиблений курс послідовного перекладу», «Поглиблений курс технічного перекладу», «Поглиблений курс синхронного перекладу».

Професор Богдан Шуневич, доцент Марія Іванченко, старший викладач Ірина Попко, викладачі Оксана Довбуш, Марія Маланюк, Наталія Лотоцька, Іванна Демидяк та Станіслав Коваль забезпечують навчальну роботу з дисциплін «Іноземна мова», «Професійна іноземна мова», «Ділова іноземна мова», «Іноземна мова наукового спілкування» для фахівців освітнього рівня «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр» за напрямками підготовки та спеціальностями «Соціальна робота», «Практична психологія», «Транспортні технології», «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», «Пожежна безпека», «Цивільний захист», «Управління інформаційною безпекою», «Охорона праці», «Організація перевезень і управління на транспорті», «Організація і регулювання дорожнього руху», «Адміністративний менеджмент у сфері захисту інформації», «Управління проектами». Викладачі кафедри також проводять заняття з іноземної мови з ад'юнктами Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, які навчаються за спеціальностями

053 «Психологія», 261 «Пожежна безпека», 015 «Теорія та методика професійної освіти».

Продовжує свою роботу створена при кафедрі ТП в 2009 р. Лабораторія комбінованого навчання за такими напрямками, як навчальна робота, наукова робота, міжнародна співпраця, наукова робота курсантів та студентів, професорсько-викладацька та виховна робота.

Навчальна робота. Лабораторія призначена насамперед для організації навчання курсантів і студентів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У розпорядженні викладачів кафедри є дистанційні курси з англійської мови для курсантів, студентів та ад'юнктів.

Станом на 2016 р. укладено 12 дистанційних курсів: «Професійна англійська мова (для освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Пожежна безпека)», «Англійська мова для охорони праці», «Англійська мова для транспортних технологій», «Англійська для рятувальників» (частина I), «Англійська для рятувальників» (частина II), «Англійська для практичної психології» (частина I), «Англійська для практичної психології» (частина II), «Англійська для ад'юнктів», «Англійська для екологів», «Getting on in English (курс загальної англійської мови)», «Французька мова для другого курсу», «Теоретичні основи дистанційного навчання».

Окремий блок дистанційних курсів створюється з дисциплін, які викладаються для студентів за напрямом підготовки 035 «Філологія». Уже укладено 11 дистанційних курсів, а саме: «Комп'ютерна лексикографія», «Історія України», «Екологія», «Українська мова», «Вступ до перекладознавства», «Історія зарубіжної літератури», «Основи термінології та термінознавства», «Історія перекладу», «Ділова іноземна мова», «Релігієзнавство», «Історія української культури». У межах курсу «Комп'ютерна лексикографія» студенти напряму підготовки «Філологія» були залучені до укладення «Англійсько-українського словника пожежно-технічних термінів», «Англійсько-українського словника термінів з автомобільного транспорту», «Англійсько-українського словника термінів з психології» та «Англійсько-українського словника патентних термінів».

Для організації навчання курсантів і студентів викладачі кафедри уклали такі словники й розмовник:

1. Англійсько-український словник пожежно-технічних термінів : [понад 20 000 термінів і термінологічних сполучень] / [Н. Вовча, І. Дробіт, М. Коваль, Н. Рак, Д. Чалий, Б. Шуневич] ; за ред. М. Ковалю, Б. Шуневича. – Львів : Вид-во ЛДУ БЖД, 2015. – 362 с.

2. Українсько-німецький та німецько-український розмовник служби 112 / уклад. Ю.І. Дем'янчук. – Львів : Вид-во ЛДУ БЖД, 2015. – 88 с.

3. Українсько-німецький пожежно-технічний словник / уклад. Ю. Дем'янчук. – Львів : Вид-во ЛДУ БЖД, 2015. – 132 с.

Наукова робота. У цьому напрямі діяльності проводяться дослідження з германських (10.02.04) і романських (10.02.05) мов, історії (13.00.01) та методики викладання й навчання під час комп'ютерного, дистанційного та комбінованого навчання (13.00.02), теорії та методики професійної освіти (13.00.04), теорії та методики виховання (13.00.07), літератури зарубіжних країн (10.01.04), історично-типологічного та порівняльного мовознавства (10.02.16), загального мовознавства (10.02.15).

Значною допомогою в проведенні досліджень є те, що викладачі беруть участь у різноманітних міжнародних проєктах, співпрацюють зі спорідненими українськими й зарубіжними навчальними закладами, які вивчають можливості застосування нових технологій у своїй навчальній діяльності.

Викладачі кафедри виконують дисертаційні дослідження. Так, Ірина Попко та Тетяна Струк – ад'юнкти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; Оксана Довбуш, Галина Бенькевич, Іванна Демидяк – аспіранти Львівського національного університету імені Івана Франка; доценти Олександра Пальчевська, Марія Онишук та Юлія Дем'янчук працюють над докторськими дисертаціями, а викладачі Наталія Костик, Петро Губич, Станіслав Коваль виконують наукові дослідження щодо технічного перекладу під керівництвом професора Олега Тищенка.

Працівники кафедри беруть участь у міжнародних, українських, міжуніверситетських та університетських конференціях і семінарах,

друкують наукові праці у вітчизняних і зарубіжних виданнях. У 2016 р. вони виступили на 25 міжнародних та українських конференціях і семінарах, опублікували одноосібно й у співавторстві 15 статей. Науковий потенціал кафедри було представлено на таких наукових заходах: П'ятій всеукраїнській науковій конференції «Кирило-Мефодіївські читання, присвячені вшануванню міжнародного дня слов'янської писемності й культури» (Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет»), III Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця» (Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка), III Міжнародній науково-практичній конференції «Етнос, мова та культура: минуле, сьогодення, майбутнє» (Львівський державний університет безпеки життєдіяльності), II Міжнародній науковій конференції «Соловийовські читання – 2016» (Мінський державний лінгвістичний університет), Міжнародному науковому конгресі «Іван Франко: Я єсть пролог...» (до 160-річчя від дня народження) (Львівський державний університет імені Івана Франка), Міжнародній науковій конференції «PROFILINGUA – 2016: vícejazyčnost jako cesta k úspěchu a k překonávání hranic. Konference věnovaná odkazu KARLA IV» (м. Пльзень, Чехія), Міжнародній науковій конференції «Kulturowe uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego» (м. Люблін, Республіка Польща) тощо.

Продовжує роботу заснований кафедрою в 2011 р. міжуніверситетський семінар «Теорія і практика художнього та військово-технічного перекладу». Мета семінару – поглиблювати теоретичні й практичні знання його учасників шляхом обміну досвідом у перекладацькій роботі з військовими та технічними текстами різної тематики й жанру, а також із текстами інших галузей знань. Серед доповідачів упродовж 2016 р. були запрошені викладачі з інших навчальних закладів та установ, які займаються перекладом: Олена Левченко – доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська політехніка», Алла Архангельська – доктор філологічних наук з Університету імені Францішека Палацького в Оломоуці (Словаччина).

У семінарі беруть участь викладачі, офіцери, ад'юнкти, курсанти, студенти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності та інших університетів Львова. Упродовж 2016 р. відбулось 5 засідань семінару. Під час проведення семінару використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

18–20 травня 2016 р. проведено III Міжнародну науково-практичну конференцію «Етнос, мова та культура: минуле, сьогодення, майбутнє». Конференція проходила в два етапи: 18 травня у Львові та 19–20 травня в Любліні. За результатами конференції видано два збірники: «*Studia Slawistyczne: Etnolingwistyka i komunikacja międzykulturowa*» (Львів – Люблін) та «Актуальні проблеми філології та перекладознавства» в 3 томах (Львів – Хмельницький). У конференції взяло участь більше 100 очних учасників, серед яких 25 докторів наук – науковці з Польщі, Словаччини, Австрії та представники різних регіонів України: М. В. Жуйкова (доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки), Л. В. Коломієць (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка), А. А. Лучик (доктор філологічних наук, професор кафедри загального і слов'янського мовознавства Національного університету «Кієво-Могилянська академія»), С. І. Потапенко (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя), Dennis Scheller-Boltz (PhD, Assistant Professor, WU Vienna University of Economics and Business), К. І. Мізін (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського),

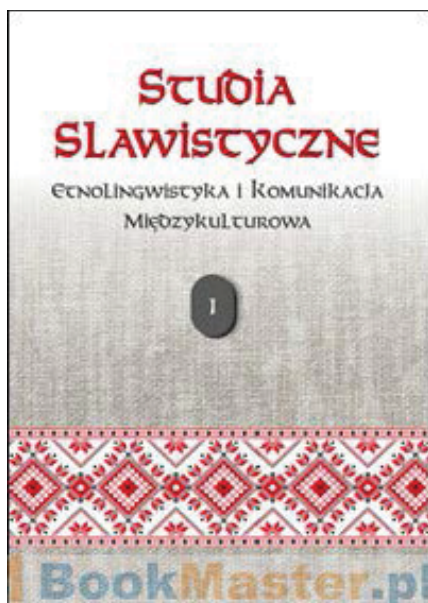
Jerzy Bartmiński (dr hab., prof., Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), І. О. Голубовська (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального мовознавства та класичної філології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка), О. П. Левченко (доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська політехніка»), Katarzyna Prorok (dr., Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), Л. Л. Славова (доктор філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка), Т. С. Слободинська (доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського).

15–16 листопада 2016 р. на базі Католицького університету імені Яна Павла II (м. Люблін, Польща) проведено спільну міжнародну конференцію «Kulturowe uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego».

Видано третій том рецензованого міжнародного видання «Studia Slawistyczne: Etnolingwistyka i komunikacja międzykulturowa» (Львів – Люблін), готуються до друку четвертий та п'ятий томи.

Щоб поділитись досвідом та надати можливість студентам і курсантам поспілкуватись мовами, які вони вивчають, до нашого університету завітали викладачі та представники громадських організацій – носії мови. Зокрема, 27 жовтня 2016 р. організовано зустріч студентів, які вивчають французьку мову як другу іноземну, з викладачем французької мови паном Рене Гоме, колишнім військовим офіцером, викладачем французької мови у Львівській академії сухопутних військ імені Петра Сагайдачного; 9 грудня 2016 р. проведено зустріч студентів спеціальності «Переклад» із громадським активістом із питань боротьби проти глобального потепління, британцем за походження Філом Торнхілом.

Передовим досвідом упровадження новітніх технологій викладання іноземних мов у нашому університеті діляться викладачі інших навчальних закладів України, а викладацький склад кафедри ТП переймає досвід своїх колег у провідних навчальних закладах Львова.

Доцент кафедри технічного перекладу Інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Ірина Дробіт стала переможцем Програми академічних обмінів імені Фулбрайта. Вона отримала стипендію Уряду США

для наукового стажування в Мерілендському університеті (University of Maryland, College Park, MD, USA) у період з 15 серпня 2016 р. до 21 травня 2017 р.

Наукове стажування відбуватиметься в межах Програми розвитку науково-педагогічного персоналу (Fulbright Faculty Development Program), яка спеціалізується на викладанні та адмініструванні навчального процесу гуманітарних, соціальних, точних, технічних і природничих дисциплін. Ірина Дробіт вивчатиме досвід адміністрування бакалаврських та магістерських програм із перекладу, наявних у Мерілендському університеті.

Програма імені Фулбрайта, яка фінансується Урядом США, посідає чільне місце в системі міжнародної освіти. Вона ґрунтується на ідеї взаємодії і взаєморозуміння та успішно діє з 1946 р. в 155 країнах світу. За час існування програми в Україні близько 900 українців навчалися, стажувалися та проводили дослідження в США. Понад 530 американських спеціалістів викладали в українських вищих навчальних закладах і працювали в науково-дослідних установах.

Міжнародна співпраця. У межах зазначених напрямів роботи кафедри та лабораторії передбачено співпрацю з українськими навчальними закладами й організаціями та міжнародну співпрацю: спільне розроблення методичних посібників, дистанційних курсів для викладачів, курсантів, студентів та ад'юнктів університету; організацію спільних семінарів і конференцій із питань дистанційного навчання для викладачів іноземних мов; участь у міжнародних проектах, які стосуються викладання іноземних мов, технічного перекладу та укладання словників.

Упродовж 2016 р. кафедра продовжує співпрацю в межах укладених угод із Державною вищою технічно-економічною школою імені Броніслава Маркевича в Ярославі (м. Ярослав, Республіка Польща) та Пряшівським університетом у Пряшеві (м. Пряшів, Словацька Республіка).

Кафедра тісно співпрацює зі спорідненими кафедрами Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного авіаційного університету, Національної академії прикордонних військ України імені Богдана Хмельницького, Львівського державного університету внутрішніх справ, з лабораторією комп'ютерної лінгвістики Київського національного лінгвістичного університету, а також із Британською Радою, Французьким центром, Інститутом Гете, Вейнським державним університетом (США), Головною пожежною школою у Варшаві (Польща) тощо.

Наукова робота курсантів та студентів. Під керівництвом викладачів кафедри студенти та курсанти беруть участь в університетських науково-практичних конференціях із гуманітарних питань (рідною мовою), а також у міжуніверситетських конференціях (іноземними мовами), які проводяться кожного року у Львівському державному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, де за успішні досягнення в наукових дослідженнях вони неодноразово отримували грамоти й нагороди.

Під керівництвом професора Олега Тищенка та доцента Олександри Пальчевської троє студентів напряму підготовки «Філологія» взяли участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт із галузей «Переклад» та «Романо-германські мови і літератури».

Щорічно викладачі кафедри проводять олімпіаду на краще володіння курсантами та студентами іноземними мовами. Метою проведення олімпіади є поглиблення знань з іноземної мови, вивчення граматичних особливостей англійської мови, підвищення спроможності курсантів і студентів висловлювати свою думку іноземною мовою, розуміння англійських текстів зі спеціальності. У 2016 р. в олімпіаді брали участь 50 курсантів та студентів.

Профорієнтаційна та виховна робота. 18 квітня 2016 р. на базі Львівського державного

університету безпеки життєдіяльності пройшов фінал XII Конкурсу перекладачів серед старшокласників «Львів європейський», у якому взяли участь близько 100 учнів зі шкіл і гімназій Львова та Львівської області (НВК «Школа-садок «Софія», Бродівська СЗОШ № 2, Класична гімназія при Львівському національному університеті імені Івана Франка, Львівський НВК «Школа I ступеня – гімназія», Львівська спеціалізована середня загальноосвітня школа № 81 імені Петра Сагайдачного, Львівська спеціалізована школа I–III ступенів № 57 імені Короля Данила, Львівська українська гуманітарна гімназія імені Олени Степанів, Львівська гімназія «Євшан», Львівська гімназія «Престиж», Львівський фізико-математичний лицей при Львівському національному університеті імені Івана Франка, НВК «Буська ЗОШ I ступеня – гімназія імені Євгена Петрушевича при Львівському національному університеті імені Івана Франка», НВК «Школа-лицей «Європейський», НВК «Школа першого ступеня – гімназія», НВК імені Василя Симоненка, НВК «Школа-гімназія «Сихівська», Новороздільська ЗОШ № 2, Приватна школа «Ерудит», СЗШ № 23, СЗШ № 38, СЗШ № 75 імені Лесі Українки, СЗШ № 86, СЗШ № 91, СЗШ № 96, СЗШ № 98, СЗШ № 99, СЗШ № 23, ССЗШ № 93, ССЗШ № 2, ССЗШ № 5 імені Іллі та Іванни Кокорудзів). Старшокласники спробували свої сили в перекладі з англійської, німецької, іспанської й польської мов. Кафедра технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності четвертий рік поспіль долучається до проведення цього

конкурсу спільно з перекладацькою компанією повного циклу «Лінгвістичний Центр» та кафедрою перекладознавства та контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка. Цього року учасники, які з поважних причин не могли прибути до Львова, брали участь у конкурсі дистанційно – виконували завдання на веб-сторінці конкурсу.

